

DZIENNIK WILEŃSKI

Adres Redakcji i Administracji: Dominikańska Nr. 4.

Redakcja otwarta od godz. 2—4 po poł.

Administracja otwarta codziennie od g. 10 do 6 wiecz., w niedziele od 1—2.

WARUNKI PRENUMERATY: Rocznie — 30 mk., półrocznie — 15 mk., kwartalnie — 7 mk. 50 fen., miesięcznie — 2 mk. 50 fen. Łączenie z przesyłką pocztową i odnośnikiem do domu.

Zmiana adresu — 20 fen.

CENY OGŁOSZEŃ: Na 4-ej str. za wiersz petitowy — 40 fen.,

nekrologi wiersz — 80 fen. Ogłoszenia przyjmuje Administracja „Dziennika Wileńskiego” do g. 4 po poł. Po godz. 4 nekrologi i inne niecierpiące zwłok zawiadomienia przyjmuje drukarnia ks. A. Rutkowskiego, Królewska (Botaniczna) № 7

Numer pojedynczy 7 kop. = 14 fen.

Gazeta wychodzi codziennie — z wyjątkiem dni poświęconych.

TELEGRAMY.

KOMUNIKAT URZĘDOWY NIEMIECKI.

Kwatera główna 30 sierpnia
FRONT ZACHODNI.

Grupy wojsk następcy tronu ks. Rupprechta i gen. v. Böhna.

Po obu stronach Lys oraz na północ od Skarpy toczyły się walki na przedpolu. Na południo-wschód od Arras piechota i tanki nieprzyjacielskie zostały skutecznie zaatakowane przez naszą artylerię i lotników bojowych podczas posuwania się na pole bitwy.

Około południa nieprzyjaciel wznowił swe ataki. Środek ciężkości ich spoczywał wczoraj na południe od drogi Arras—Cambrai. Nieprzyjaciela wielokrotnie nacierającego z Cherisy i Fontaine na Hendecourt odrzuciliśmy w rezultacie zaciętej walki. Dalej na południe Anglicy wdarli się do Bullecourt i Rieucourt. W labiryncie okopów i lejowatym terenie dawnych bitw toczyły się tam zawzięte walki.

Rieucourt zostało z powrotem wydarte nieprzyjacielowi, również wschodnia część Bullecourt została zdobyta z powrotem. Po południu nieprzyjaciel rozszerzył swe ataki aż na północ-wschód od Bapaume; przeważnie złamały się one już wskutek naszego ognia. Z St. Leger i Mory nieprzyjaciel pięciokrotnie atakował bezowocnie. Zostały zniszczone liczne tanki.

Na północ od Sommy w związku z ruchami, dokonanymi na południe od rzeki przeniesiliśmy obronę na linię na wschód od Bapaume — na północ-zachód od Peronne. Nieprzyjaciel ociągając się posunął się wczoraj w ślad za nami po przez Bapaume—Combles—Maurepas.

Pomiędzy Peronne a Oisą odbywały się walki piechoty na zachodnim brzegu Sommy i kanału.

Zostały odparte silne ataki, które nieprzyjaciel dokonywał na południo-wschód od Nesle oraz z Noyon przeciwko naszej nowej linii na północ-wschód od tego miasta.

Nad Ailetta Francuzi przetestowali się na zachód od Folembay na wschodni brzeg, ale nie daleko w głąb.

Pomiędzy Ailetta a Aisną wznowili oni swe ataki łącznie z Amerykanami.

Pomiędzy Pont St. Mard a

Chavigny od wczesnego rana nacierali na nasze linie. Tanki wiodły wciąż na nowo gęste szeregi piechoty do ataku.

Pułki magdeburckie, hanowerskie, turyngijskie i gwardji udaremniły całkowicie ciężkie ataki nieprzyjaciela, dokonywane przy pomocy podwójnej przewagi liczebnej. Zostało zniszczonych przez strzały 72 tanki.

Podoficer Cropmeyer, oraz gefrejttery Mansk i Schlottau z 1-go piechotowego pułku gwardji zniszczyli wspólnymi siłami 5 tanków.

165 pułk piechoty zniszczył 20 tanków. Francuzi ponieśli tam wczoraj ciężką porażkę. Straty ich są niezwykle duże. Pochwyciliśmy jeńców z 10 różnych dywizji.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Komunikat wieczorny.

BERLIN (30 bm. Urzędowe). — Wielkie ataki angielskie na szerokim froncie na południo-wschód od Arras nie powiodły się.

Toczyły się miejscowe walki na północ-wschód od Noyon i nad Ailetta.

WARSZAWA (29 b.m. W.T.B.) — Jausz ks. Radziwiłł powrócił wczoraj. Przybył również do Warszawy i przedstawiciel rządu polskiego w Berlinie, hr. Ronikier.

Według «Kurjera Polskiego» po południu na zamku królewskim w Warszawie odbyła się rada koronna, w której wzięła udział Rada Regencyjna oraz wszyscy ministrowie. Ks. Radziwiłł złożył szczegółowe sprawozdanie ze swej podróży do Wiednia, Budapesztu i Krakowa i zakomunikował, że podczas udzielonej mu dłuższej audjencji otrzymał od cesarza Karola zapewnienie, że rozwiązanie sprawy polskiej jest na najlepszej drodze.

BERLIN (29 b. m. Tel. pryw.) — «Nordd. Allg. Ztg.» donosi, że kanclerz Rzeszy, dr. hr. v. Hertling, powrócił dzisiaj rano z kwatery głównej do Berlina. Przed południem przyjął on zastępcę swego v. Payera i sekretarza stanu urzędu do spraw zagranicznych, v. Hintzego.

SZTOKHOLM (28 bm. Tel. pr.) — Jak donoszą do «Sv. Dag.» z Helsingforsu, delegacja fińska dla wyboru króla została przyjęta w kwaterze głównej przez kanclerza Rzeszy niemieckiej.

SZTOKHOLM (29 bm. WTB.) — Wśród włościanstwa centralnych gubernji rosyjskich powstał ruch przeciwko rządowi sowieckiemu, który w wielu wio-

skach doprowadził do krwawych starć i do zniszczenia licznych wiosek.

Ruch ten jest wywołany nie przez propagandę partji socjal-rewolucyjnej, która się napróżno starała wzbudzić wśród włościan entuzjazm dla Anglii, podniecić zaś ich przeciwko pokojowi, lecz przez utworzenie komitetów biednych włościan.

Rozwiązania tych komitetów domagają się wszyscy włościanie, którzy posiadają choć trochę ziemi.

Dopóki to nie nastąpi, odmawiają oni dostawa nowego urodzaju, próba zaś przymusowej rekwizycji doprowadziła do starcia.

SZTOKHOLM (30 bm. Tel. Un.). Na mocy dekretu Rady komisarzy ludowych zostały **skasowane** wszystkie emerytury, wypłacane dotąd byłym urzędnikom rosyjskim.

KIJÓW (27 bm. W.T.B.) — W Samarze nastąpiło otwarcie kongresu członków Ustawodawczego Zgromadzenia Narodowego, w obecności 3 tysięcy członków.

KIJÓW (28 bm. W.T.B.) — Noworosyjsk został zdobyty przez wojska armji ochotniczej.

Traktaty dodatkowe niemiecko-rosyjskie.

BERLIN (29 bm. Tel. pryw.) — «Nordd. Allg. Ztg.» pisze o treści nowych dodatkowych traktatach niemiecko-rosyjskich, wymagających ratyfikacji ze stron obu, pomiędzy innymi co następuje:

Traktat dodatkowy do traktatu brzeskiego ma na celu uregulowanie całego szeregu kwestji politycznych i wojskowo politycznych, które powstały głównie z tego, że stosunek Rosji do narodów kresowych nie jest jeszcze wyjaśniony. Mocarstwa centralne nie mogą nie interesować się młodymi organizmami państwowymi, które pierwsze wyciągnęły ku nim rękę w celach pokojowych. Wydarzenia przy oderwaniu się narodów kresowych wymagały otwartego zlikwidowania stosunków pomiędzy Niemcami a Rosją. Przytem rząd niemiecki łącznie z narodem niemieckim trwa przy zasadzie, aby nie powodować i nie popierać gwałtownego oderwania dotychczasowych rosyjskich terenów. Ta zasada, która została wyraźnie wyłożona w traktacie dodatkowym, zapewnia dla Rosji i na przyszłość możliwość samodzielnego kierowania swymi sprawami wewnętrznymi i stanowi w ten sposób fundament, na którym musi i powinien dokonywać budowy każdy rząd rosyjski, nie chcący wojny z Niemcami. Wśród państw kresowych ze względu na interesy niemieckie stoją na czele Estlandja i Inflanty. Z traktatu pokojowego wyłonilo się umówione rozwiązanie, które stawia wyraźnie kwestję samodzielności krajów nadbałtyckich, lecz przez zagwarantowanie dróg handlowych i utworzenie wolnych portów zachowuje dla Rosji na zawsze drzwi otwarte na morze Bałtyckie. Wśród niewzględnionych jeszcze w traktacie brzeskim

nowotworów państwowych, godne uwagi postępy na drodze ku wewnętrznemu wzmocnieniu się poczyniła Gruzja. Udało się pozyskać zgodę Rosji na uznanie tego państwa. Co się tyczy innych organizmów państwowych na Kaukazie, to uznanie ich ze strony Rosji uzyskać nie było można. Rząd rosyjski przywiązuje jaknajwiększą wagę do utrzymania okręgu Baku z jego bogatymi źródłami ropy naftowej. Niemcy nie mogli nie zgodzić się na życzenie Rosji, tem bardziej, że Rosja przyjęła na się zobowiązanie oddać do rozporządzenia Niemcom i ich sprzymierzeńcom część produkcji ropy naftowej.

Według uchwał ugody finansowej, obecne finansowe zobowiązania, wypływające z traktatu dodatkowego, mają być zastąpione przez sumę ryczałtową. Po postawieniu w rachunku odpowiednich zobowiązań niemieckich, Rosja ma zapłacić Niemcom 6 miliardów marek, z czego 1 miliard przypuszczalnie przyjmą na siebie Finlandja i Ukraina. Suma ryczałtowa obejmuje również i wynagrodzenie za straty, poniesione przez Niemcy ze strony rosyjskiego prawodawstwa rewolucyjnego co do wywłaszczenia do dnia 1-go lipca 1918 roku.

W sprawie wzajemnego zwrotu banków i funduszy bankowych przewidzianem jest uregulowanie specjalne. W zgodzie z projektami kół zainteresowanych przedewszystkiem jest obliczanie depozytów i funduszy bankowych przez komisarzy, na podstawie dokumentów i umów odnoszących. Dalsze uchwały finansowe dają do możliwego wyrównania różnic pomiędzy systematami ekonomicznymi stron obu, powstałych wskutek prawodawstwa rewolucyjnego. Przedewszystkiem chodzi tu o socjalistyczne prawodawstwo wywłaszczające. Niemcy mogą żądać tylko, aby prawo wyjątkowe na niekorzyść Niemców nie istniało i aby zapewniono, że obywatele niemieccy strat zupełnie nieponoszą. Stosownie do tego uznaje się zasadą wywłaszczenia funduszy Rosji z tem zastrzeżeniem, że stosowane być musi do wszystkich jednakowo i że niemieccy obywatele otrzymają odszkodowanie. Powszechne ograniczenie poddanych rosyjskich co do rozporządzania się ich funduszami, złożonymi w bankach w Rosji, musi doprowadzić do tego, że dłużnicy Rosjanie częstokroć nie będą mogli wypełnić swych obowiązków w stosunku do wierzycieli Niemców. Wobec tego uchwalono, że kapitały rosyjskie, złożone w bankach niemieckich, służyć będą do zadowolenia pretensji niemieckich, powstałych przed dniem 1-go lipca 1918 roku.

W związku z częściowym skasowaniem w Rosji prawa spadkowego uchwalona niemiecko-rosyjska konwencja w sprawach spadkowych z 1874 roku ma pozostać w swej mocy.

Ugoda cywilno-prawna dotyczy stosunków, opartych na prawie wekslowem, ochronnem, prawie o patentach, o przedawnieniu, o walucie. W celu uregulowania stosunków cywilno-prawnych pomiędzy Niemcami a Rosjanami przed wojną ustanawiają

się dwa trybunały międzynarodowe: w Berlinie i Moskwie, złożone każdy z prezesa — Duńczyka i po jednym sędziu — Niemca i Rosjanina. Rozstrzygać one mają sprawy w instancji pierwszej i ostatecznej.

Z prasy niemieckiej.

Sprawa polska.

«Nene Fr. Presse» pisze pod datą 23 b. m.:

«Dalszy rozwój sprawy polskiej można sobie wyobrazić, mniej więcej, jak następuje:

Ks. Radziwiłł odbył najpierw narady w Berlinie, a tem samem zna stanowisko niemieckie w sprawie polskiej. Odbył też narady w Wiedniu, zna zatem stanowisko monarchji w sprawie polskiej. Zdał sprawę w Warszawie i tam należy stwierdzić, czy przedstawiciele Polaków będą mogli porozumieć się co do wspólnych żywotnych i do przeprowadzenia możliwych planów tak dalece, żeby to porozumienie odzwierciedlało istotną opinię narodu. Byłby to mocny punkt oparcia, który jednakże nie wystarczyłby bez porozumienia między Wiedniem a Berlinem. Gdyby osiągnięto takie dane, okazałoby się, czy z rokowań, do których, według ostatnich postanowień w niemieckiej kwaterze głównej, mają też być dopuszczeni Polacy, mogłoby wyniknąć rozwiązanie użyteczne, sprawiedliwe dla wszystkich stron, ale także wzmacniające pewność pokoju w polityce wewnętrznej i zewnętrznej. Najważniejsza zmiana polega na tem, że przedstawicielom narodu polskiego przyznany został głos w tych rokowaniach».

Sprawy polskie.

Z Rapperswyłu.

Doroczny zjazd rady nadzorczej polskiego Muzeum w Rapperswyłu odbył się w dniach 1 i 5 sierpnia.

Z powodu trudności, spowodowanych wojną, w zjeździe tegorocznym wzięli udział poza zaproszonymi gośćmi tylko prof. Gasztowt (z Paryża) i prof. Laskowski z Genewy.

Dyrekcja Muzeum wydała sprawozdanie zarządu za lata wojny: 1914, 15, 16 i 17. Na instytucję składają się: biblioteka, licząca 73.000 drutów, 25.000 manuskryptów, 9.000 fotografii, i 300 map, oraz właściwe muzeum, złożone z pamiątek przeważnie z czasów porobiorczych.

Do Rady Muzeum Narodowego w Rapperswyłu należy już tylko dwóch emigrantów (oprócz kilku prowizorycznie w czasie wojny wybranych), mianowicie profesorowie: Laskowski i Gasztowt. Z Warszawy do Rady należy p. Patek, z Galicji dr. Czołowski, Bojko, Ernest Bandrowski, Tur ski z Krakowa, Tarnowski z Przemyśla.

Z Galicji.

Walki z bandytami w Galicji.

«Czas» krakowski donosi:

Do Lwowa nadeszła z Rzeszowa telefoniczna wiadomość o formalnej bitwie z bandytami, stoczony pod Rzeszowem. Liczna grupa bandytów zatrzymała onegdaj w nocy poza stacją rzeszowską pociąg towarowy, grożąc użyciem broni steroryzowała personel kolejowy i usiłowała rozbić kilka wagonów, w których znajdowały się środki spożywcze. Na miejscu wypadku zjawili się silny patrol i stoczył istną bitwę z bandytami, która trwała przez półtrzeciej godziny i zakończyła się ucieczką bandytów. Na placu walki pozostały trzy trupy bandytów, a w pobliskich zarosłach ujęto siedmiu rannych członków szajki. Patrol również miał straty.

Z terenów ekupowanych.

Budowa nowych linii kolejowych.

Komunikują nam:

Po zakończeniu niezbędnych prac wstępnych od przyszłej wiosny zostaną rozpoczęte na szerokiej skale prace w celu uprządkowania pod względem ekonomicznym ubogich w koleje Kurlandji i Litwy przez budowę kolei.

Wojskowa dyrekcja kolejowa ogłasza, że jednotorowe dotąd linie Szawle — Mitawa, Radziwiłł — Jelówka — Kalkuny, Możejki — Mitawa mają być zmienione na dwutorowe, na nowo zaś mają być budowane linie: Kugeleit — Możejki — Stenden — Domesnak, Memel — Telsze — Szawle, Alt Antz — Neuenburg — Tukkum, Telsze — Kołymiany — Botoki lub Leonowo, oraz Hasenpot — Goldynga — Wahnem — Tukkum.

W celu budowy kolei jest upatrzony pas ziemi, szerokości 60 metrów, który narazie jest wywłaszczony przez wojskową dyrekcję kolejową z oświadczeniem, że kwestja odszkodowania właścicieli zostanie później uregulowana.

Teren, przeznaczony na budowę kolei, po tegorocznem żniwie nie może już być uprawiany, ponieważ budowa kolei rozpocznie się na wiosnę.

Ucieczka ks. Alberta Radziwiłła.

Powracający obecnie do kraju, po dłuższej tułaczce za granicą, ks. Albert Radziwiłł opuścił swoje dobra nieświezkie wskutek wzmagania się niebezpieczeństwa, zagrażającego mu ze strony band bolszewickich.

W chwili najbardziej krytycznej, obawiając się losu, jaki spotkał ks. Sanguszkę, zdecydował się ks. Albert na natychmiastowy wyjazd z Nieświeża. Dla zmylenia śladu powzięty został plan ucieczki przez Kijów i Petersburg do Szwecji. Starożytny i pamiętny zamek Radziwiłłów w Nieświeżu uratowała od zniszczenia żona ks. Alberta dzięki swej przytomności umysłu.

Na jej zlecenie zostały słynne piwnice nieświezkie, pełne win z 17 w., miodów i starych wódek z czasów Kościuszkowskich zupełnie opróżnione i zawartość wielu drogocennych beczek i niezliczonych butelek i gąsiorków wylana do rzeki. Zarządzenie to miało ten skutek, że bolszewicy napastnicy, nie mogąc znaleźć odpowiedniej podatki, zachowali się względnie spokojnie.

Zamek został uratowany, ale niestety, kilku wiernych sług, broniących mienia książęcego, zapłaciło wiarość swoją życiem. Po dłuższym pobycie w Szwecji udał się książę z żoną do Anglii, gdzie mu się sym urodził w listopadzie r. ub. Dalszymi etapami tułaczki był Paryż i Szwajcaria, skąd nareszcie po otrzymaniu specjalnego pozwolenia od cesarza niemieckiego, książę znalazł obecnie możliwość powrotu do swoich dóbr.

«Dziennik Poznański» zaznacza, że planowany jest również i powrót księżnej z dziećmi do Nieświeża. Książę udaje się do Warszawy.

Austro - Węgry.

Zmiana konstytucji austriackiej.

WIEDEŃ (23 b. m. Tel. pryw.) — Według doniesienia Wiedeńsk. biura koresp., rząd austriacki zajmuje się zapowiedzianymi w swym czasie pracami przygotowawczymi w sprawie rewizji konstytucji z zachowaniem jednolitości państwa, uważając prowadzenie tych prac za jedno z najważniejszych swych zadań.

Rosja.

Przerwanie układów rosyjsko-finlandzkich.

Ze strony fińskiej komunikują do «Berl. Lokala»: »

Poczem, gdy podczas fińsko-rosyjskich układów pokojowych nie udało się dotąd żadnego porozumie-

nia pomiędzy stronami co do głównych kwestji osiągnąć, pełnomocnicy fińscy zaproponowali odłożyć narady na kilka tygodni.

Przy wznowieniu układów pełnomocnicy fińscy zgłoszą pełnomocnikom rosyjskim dalsze propozycje za pośrednictwem rządu niemieckiego.

W piśmie z dnia następnego przedstawiciele rosyjscy uczynili delegacji fińskiej identyczną w głównych punktach propozycję odłożenia układów.

Obustronni pełnomocnicy w najbliższych dniach odjeżdżają z Berlina.

Prezes delegacji fińskiej, minister Baekell, pozostanie jednak narazie w Berlinie.

Na Dalekim Wschodzie.

SZTOKHOLM (29 bm. W.T.B.) — Do Władywostoku przybył pekiński pułk strzelców gwardji w celu złuzowania oddziałów japońskich. Japończycy znajdują się na froncie. Chińczycy przyjmują na siebie funkcje strażnicze. 300 marynarzy rosyjskich, wzbrawiających się siliżyć na statkach, zabranych przez koalicję, zostało we Władywostoku zaarrestowanych. Na protest bolszewickiej rady miejskiej dano odpowiedź, że będą oni wypuszczeni ale wygnani z Władywostoku.

Pochód Japończyków w głąb Syberji.

Z Londynu donoszą:

Wedle wiadomości, które tu nadeszły z Władywostoku, pisał rząd japoński w urzędowym oświadczeniu do wiadomości, że Japończycy przedarli się przez Mikołajewsk w kraju Ussuryjskim i przez ujście Amuru aż do miejsca oddalonego o 600 mil w kierunku północnym. Po skutecznieniu tego pochodu połączyli się Japończycy z wojskami koalicji.

Odjazd dyplomatów japońskich.

MOSKWA (28 b. m. Tel. pr.) — Japoński konsul generalny i personel poselstwa japońskiego, którzy jedynie z pośrednictwa koalicyjnych tu pozostali, opuścili obecnie miasto. Odjazd nastąpił na podstawie specjalnych giejtów rządu bolszewickiego, nakazujących wszystkim organom niższym nie czynienia dyplomatom w ich podróży do Japonji żadnych trudności.

Podnoszenie się kursu papierów.

BERLIN (27 b. m. Tel. pryw.) — Dzisiaj dało się zauważyć na giełdzie ożywione podnoszenie się papierów wartościowych rosyjskich. W szczególności interesowano się mocno papierami pożyczki państwowej rosyjskiej r. 1902, akcjami kolejowymi i kuponami rosyjskimi. Również podniósł się kurs rosyjskich akcji bankowych. Upatrywano jest w tem związek z podpisaniem ekonomicznych traktatów, stanowiących dodatek do traktatu pokojowego. Kupon rosyjskie będą na przyszłość używane jako środek płatniczy w stosunkach z Ukrainą.

Na Bałkanach.

Pożar w Stambule.

27 sierpnia rano wybuchł pożar w śródmieściu Stambułu; ogień zniszczył przeszło 1000 domów.

Ostrzeżenie.

W tych dniach miałam sposobność zetknięcia się z grupą młodych dziewcząt, które, ukończywszy pewien zakres nauki, do ich rozwoju umysłowego przystosowany, stanęły na drogach roztajających, nie wiedząc którą z nich obrać.

Starsi mówią im, że czasy obecne przekonały wszystkie sfery o prawdziwie dawno głoszonej, ale dotąd nie praktykowanej, że żadna praca nie krywdzi człowieka.

Jednostki młode, o zapalnym temperamencie nawołując do pracy społeczeństwa, do wyrabiania w sobie umiejęt-

ności chcenia, otwierają przed temi młodemi dziewczętami perspektywę nawet studiów uniwersyteckich!

Pochwalając energją, wytrwałość i śmiałość w dążeniach do upatrzonemu celu, w tym wypadku, przeciw rozbudzaniu aspiracji do studiów uniwersyteckich, stanowczo protestuję.

Będąc gorącą zwolenniczką zupełnego równouprawnienia kobiet na wszelkich polach pracy, dużo nad temi sprawami rozmyślałam i mam prawo rzucić tu młodemu dziewczętom ostrzeżenie:

Nie dajcie się porywać złudnym marzeniom, nie podniecajcie iskry, racjonalnej niebacznie w umysły wasze, gdyż wzmieciony przez nią pożar nieodpowiedzi dążeń, pragnień, chęci, do zguby was doprowadzić może, niszcząc to, co jest normalną podstawą waszej przyszłości i co uczynił z was powinno dziełse pracowniczki na rozmaitych niwach przygotowujących się pól pracy.

Rezultaty obecnej waszej pracy, wyrażające się w formie platek z krzyżami, są tylko dowodem waszej pilności, zrozumienia potrzeby nauki i chęci do niej. Doszłyście do tych świetnych rezultatów w szczerpym zakresie podanej wam wiedzy, ale gdybyście dążyć chciały do studiów uniwersyteckich, przekonałybyście się, że naukę od A, B, C rozpocząć należy.

Młodzieńcza wiara we własne siły mogłaby was pchnąć na drogę, któraby wam dostarczyła tylko bolesnych zawodów i rozczarowań. Stałybyście się wykołojonami jednostkami, rozgorzconymi, zwiększającymi szeregi proletariatu umysłowego — jedną z plag że ukształtowanych społeczeństw.

Wyższym studjom na uniwersytetach i politechnikach poświęcać się winna młodzież męska i żeńska, mająca granatowe do tego przygotowanie, zdolności umysłowe, zdrowie i przynajmniej takie środki materialne, by pracując, nie przymierać głodem. Wybitnym jednostkom, mającym prócz środków materialnych, wszystkie dane do studiów, społeczeństwo ułatwić powinno takowe. Ani grosza zaś wydać nie może na wyższe studia młodzieży, która głównie przez niezdrówą ambicję chce iść na uniwersytet, by się wyrwać ze swej sfery i piąć się na wyższe szczeble drabiny społecznej, nie myśląc o tem, czy tam z pożytkiem dla kraju pracować potrafi.

Nie studia wyższe dają wartość człowiekowi, on te wartości sam w sobie nosi.

Jednostka z 4-ro klasowem wykształceniem może być pożyteczniejszą dla kraju od jednostki z wyższem wykształceniem, jeżeli pierwsza przez swą rzetelną pracę, zrozumienie swych obowiązków i spełnianie ich sumienne stała się tym nieodzownym ząbkem maszynierji życia społecznego, a druga stroi się tylko w płaszczyznach wyższych studiów, nie myśląc o ich użyteczności dla dobra ogólnego.

Do wszystkich dziewcząt, nie wiedzących jaką wybrać drogę pracy, zwracam te słowa. Wybierajcie takie, które odpowiada waszym umiłowaniom!

Pracę kochać trzeba, bo tylko wówczas daje ona zadowolenie i przynosi pożytek ogółowi.

To jest główny warunek przy wyborze drogi pracy, a czy to będzie nauczycielstwo, handel czy przemysł, biurowość, rzemiosło, praca na fabryce, na służbie, w polu, czy w chacie — czy też przy własnym warstacie własności ziemskiej, to już wszystko jedno.

Każda praca, do doskonałości doprowadzona, przechodzi w dziedzinę sztuki, wzbudza szacunek i nieobliczalne korzyści przynosi społeczeństwu, gdzie przykład taki promieniuje, rozniecając ogniska wyższej kultury krajowej, nadając charakter całości narodowi, stawiając go w wyższym szeregu wśród innych narodów.

Emilja Węśławska.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

Zmiany administracyjne.

Dotychczasowa kasa sądu Ob.-Ost zawieszona swe czynności wskutek reorganizacji sądu.

Personel przenosi się do Wilna, gdzie zostanie otwarta nowa Główna Kasa Krajowa Litwy.

W Kownie powstaje dla spraw, polegających i nadal wojskowej dyrekcji finansowej (cla, podatki pośrednie, monopole, podatki od obrotu, handel papierosami) kasa wojskowej dyrekcji finansowej, która jest połączona z kasą okręgową nowego kowieńskiego sądu okręgowego w lokalu dawnej kasy sądu.

3 lipca 1918 r.

Opis Darlehnskassenscheine (Wykazów Kasy Pożyczkowej) 5, 20 i 50 marekowych, wydanych przez Darlehnskassenschein Ost.

«Darlehnskassenscheine» są wydrukowane na papierze białym i mają znak wodny, który można skonstatować, trzymając wykaz pod światłem. Znak wodny o jednym wzorze, rozpostarty równomiernie na całym wykazie składa się z sześciu figur o prostych liniach w formie litery «Z», które stoją koncentrycznie wokół sześciokątnej gwiazdy. Figury te składają się z szerokich linii, które razem z gwiazdami na tle papieru ciemniej wyglądają, obie zaś są ograniczone jednostronnie wąskimi liniami, które się pod światłem na tle papieru jasniej wydzielają. Tak samo jasniej odznaczają się litery «G i D», które są umieszczone na przemian w środku sześciokątnych gwiazd.

Darlehnskassenscheine — 5 marekowe są 145 mm. długie i 90 mm. szerokie.

Strona przednia o brzegu białym, szerokości mniej więcej 5 mm. ma tło o delikatnych wzorach z ornamentową oprawą szerokości 4 mm. w jasnoniebieskim kolorze. Na tem tle znajduje się duża, bogato zdobiona winjeta, której figury złożone są z linii jasnoniebieskich i jasno brązowych, ściśle z sobą splecionych. W środku tej winjety jest umieszczona duża arabska liczba «5», z szerokim cieniem w jasnoniebieskim kolorze, ozdobiona liniami w jasnozielonym i jasnobrązowym kolorze.

Ponad wyżej opisaną winjetę i liczbę sięgając, umieszczony jest w czterech wierszach — pierwszy łukowaty, reszta prosto ułożona — w pionowych, osobnych czcionkach łacińskich następujący napis:

Darlehnskassenschein
Fünf Mark
Kowno, den 4 April 1918
Darlehnskassenschein Ost.

Na prawo i lewo od drugiego i trzeciego wiersza znajduje się wielka arabska liczba «5».

Pod czwartym wierszem umieszczone są trzy skopjowane podpisy:

«Fischer» «v. d. Marwitz» «Moritz»
a pod podpisami, małymi, delikatnymi czcionkami w dwóch wierszach, jednakowej długości — oświadczenie:

«Die Einlösung der Darlehnskassenscheine der Darlehnskassenschein Ost in Reichsmark zum Nennwert ist vom Deutschen Reich gewährleistet».

(Za wykup «Darlehnskassenscheine» wydanych przez «Darlehnskassenschein Ost» w markach Rzeszy po cenie nominalnej ręczy Rzesza Niemiecka).

Cały napis, dwie duże liczby «5» i podpisy wydrukowane są w ciemnobrązowym kolorze.

Oprócz tego znajduje się na stronie przedniej w dwóch miejscach litera serji, numer wykazu, wykonane w czerwonym kolorze, raz w górnym prawym rogu tła, a drugi raz na lewo pod wielką liczbą «5».

Strona odwrotna posiada jako tło bogato zdobioną winjetę w jasno-niebieskim i jasno-brązowym kolorze, i ma także w środku ozdobną, dużą, arabską liczbę «5» w tych samych dwóch kolorach z szerokim, jasno-niebieskim cieniem.

Tekst jest także i tutaj wydrukowany łacińskimi pionowymi czcionkami w ciemnobrązowym kolorze i tak podzielony, że wielka liczba «5» w środku winjety, służącej jako tło, w większej części stoi na wolnym polu.

W górnej połowie strony odwrotnej znajduje się napis niemiecki. Rozpoczyna się on od następującego tekstu karnego, wydrukowanego delikatnymi małymi łacińskimi czcionkami wzdłuż górnego brzegu w dwóch wierszach — jednym dłuższym i jednym krótszym.

«Wer Darlehnskassenscheine nachmacht oder verfälscht oder nachgemachte oder verfälschte sich verschafft und in Verkehr bringt, wird mit Zuchthaus bis zu acht Jahren bestraft».

(Kto wykazy kasy pożyczkowej podrobi lub fałszuje albo podrobione lub fałszowane nabywa i puszcza je w obieg, karany będzie domem karnym do ośmiu lat).

Niżej znajdują się następujące słowa:

«Darlehnskassenschein
Fünf Mark»

w dwóch wierszach, z których pierwszy w środku unosi się łukowato. Na prawo i lewo od tych dwóch wierszy znajduje się wielka arabska liczba «5», także w ciemnobrązowym kolorze.

W lewej dolnej połowie strony odwrotnej znajduje się w dwóch wierszach, z których pierwszy łukowato unosi, tekst litewski:

«Skolinamosios
Kasos ženklas
Penkios
Markas».

a pod nim blisko dolnego brzegu wykazu jest wydrukowany delikatnymi małymi czcionkami w czterech wierszach jednakowej długości tekst karny:

Kas padirba melagingus skolinamosios kasos ženklas arba tikruosius perdirba, arba padirbtus ar perdirtus ima ir juos i varojimą skleidžia, bus baudžiamas katarga iki aštuonių metų».

W prawej dolnej połowie strony odwrotnej znajduje się następujący napis litewski:

«Aisdewa
Kases sihms
Perzas
Markas»

w czterech wierszach, z których pierwszy łukowaty, a jeszcze niżej, w równej wysokości ze stojącym na lewo tekstem karnym w języku litewskim i temi samymi delikatnymi czcionkami wydrukowany jest w trzech wierszach jednakowej długości następujący tekst karny w języku litewskim:

«Kas aisdewa kases sihms pakaltaisa waj wilto, waj ari pakaltaisitas waj wiltotas sew eegahda un ziteam isdod, tas teek sodite ar spaidudarbeem linds astoni ga-deem».

KRONIKA

CALENDARYZE

Dziś: Rajmunda.
Jutro: WRZESIEŃ. Idziego.
Pojutrze: Stefana.
Wschód słońca—o g. 5 m. 03
Zachód słońca—o g. 6 m. 59

Z WILNA.

— **Ze szkół.** W szkołach A. W. Czarnowskiej nabożeństwo szkolne odbędzie się d. 2 września o godz. 8-jej zrana, w kościele św. Ducha.

O godz. 9 przy ul. Gubernatorskiej III p. wstępne egzamina.

Wpisy do gimnazjum, seminarjum naucz. i szkół miejskich, oraz internatu dla pańienek — przyjmuje się od 11—12 godz. przy ul. Gubernatorskiej I. Oraz przy ul. Św.-Jerskiej 19—2 od 5—6 po poł.

— **„Gra sero“**, doskonała komedia Stefana Kiedrzyńskiego, zaliczająca się do wybitniejszych utworów dramatycznych doby obecnej, ukaże się dziś, w sobotę, 31 bm., na przedstawieniu, organizowanym w sali «Lutnia» przez art. dram. Wł. Kieszczyńskiego.

Oceniając długoletnią pracę sceniczną W. Kieszczyńskiego, publiczność bezwzględnie tłumnie przybędzie na przedstawienie dzisiejsze.

Początek o godz. 8 m. 15 wiecz. Pozostałe bilety nabywać można dziś od godz. 12-tej w poł.

— **Teatr ludowy.** Jutro na scenie teatru ludowego usłyszymy dwa utwory z epoki powstaniowej 1863 r.: «Jak liście z drzew stracone» J. Łady i «Dziesiąty pawilon» A. Staszycyka.

Akcja pierwszego utworu toczy się na Ukrainie, drugiego zaś w cytadeli warszawskiej.

Kierownictwo teatru ludowego dokłada starań, by widowisko niedzielne wypadło jaknajlepiej i na długo zapisało się w pamięci bywalców teatru ludowego.

Publiczność proszona jest o nieopóźnianie się, gdyż widowiska rozpoczynają się będą punktualnie o godz. 6 i 8 1/2 wiecz.

Ceny miejsc minimalne—od 20 fen.
— **Wieczór Familijny** odbędzie się w niedzielę, d. 1 września, w Klubie robotniczym przy ul. Wrońskiej 5. Program wieczoru, złożonego ze śpiewów chóralnych, produkcji orkiestrowych i tańców zakończy sztuka w 1 akcie p. t. «Fatalistas».

Początek wieczoru o godz. 4-jej po południu. Bilety przy wejściu na salę.

— **Teatr robotniczy.** W niedzielę, 1-go września, sekcja dramatyczno-chóralna Stowarzyszenia Katolickiego Robotników Polskich przęda

o g. 7-jej wieczorem w sali teatralnej klubu robotniczego przedstawienie składające się ze śpiewów, monologów i sztuki «W porę» Z. Przybylskiego.

Przy tej sposobności zaznaczamy, że Sekretariat Stowarzyszenia Katolickiego Robotników Polskich przy ul. Wolana 10 czynany jest codziennie od 6 — 8 w. i przyjmuje deklaracje chcących się zapisać na członków Stowarzyszenia.

— **„Dziesiąty pawilon“** Wobec wystawienia w teatrze ludowym niegranego dotychczas w Wilnie utworu Staszycyka p. t. «Dziesiąty pawilon», pragniemy słów kilka poświęcić opisowi więzienia warszawskiego, przyszanowanego dla przestępców politycznych.

Cytadela warszawska, groźne to więzienie, zbudowane w r. 1831 na lewym brzegu Wisły, na miejscu dawnego przedmieścia, zwanego Zoliborz. Na dużym placu wystawiono cerkiew i pomnik Aleksandra I, jako pierwsze znamiona d. spotycznej władzy.

Tamie stojące pierwotnie koszarzy gwardyjskie przerobiono i dostawiono do nich różne budynki, które nazwano pawilonami, a najslawniejszym z nich jest pawilon dziesiąty, przeznaczony na więzienie dla t. zw. przestępców politycznych.

Aby się dostać do cytadeli wystarczył lada pozor podejrzania, lada niebaczne słówko o ocyżeniu, wystarczyła książka do nabożeństwa, jeżeli pod wizerunkiem Matki Boskiej napisane: Królowo polska!

Ale, aby wydostać się z dziesiątego pawilonu, nie pomogły żadne u-niewiawienia, łzy, ni prośby matek, żadne wstawianictwa, nawet ulaskawienie cara nie zawsze odnosiło pożądaną skutec, bo w chwili, kiedy się ulaskawiającą depeszę z Petersburga, więzień już zawiął na szubienicy.

Słusznie też cytadelę nazwano grobem żywych, ciska tam panuje grobowa, przerywana tylko śledztwem o różnej porze dnia i nocy, śledztwem, którym ślepacze mieli na celu snajszczyć, wytopić każdego co się Polakiem urodził i praw swych śmie się domagać, pod grozą okrucieństw, wstawiając winy, jakich nie ma i nie było.

Zaonym był pod tym względem Morok-Zuczkowski i oberpolicmajster Abramowicz.

Ciekawych czytelników odsyłamy do dzieł Agatona Gilera, J. Gordona i wielu innych, a najlepszą książkę, to żyjący jeszcze męczennicy — żołnierze sprawy narodowej z roku 1863, którzy krokami swymi znaczyli drogę śnieżnych stepów Sybiru i Kamczatki. Oni — to żyjąca, a najprawdziwsza historia, bo wiedzą co przeszli, czego byli świadkami, ale, aby zbać tajemnicę murów cytadeli warszawskiej trzeba by wkrzeić tych, co w niej zmarli, tych co związani w kilkoro z poprzybijanymi do głów konfederatkami wrzuceni byli żywcem w nurty Wisły.

Obrazek z cytadeli, który się ukaże w niedzielę nadchodzącą na scenie teatru ludowego, jest drobnym epizodem z olbrzymiej tragedji narodu polskiego, jęczącego w niewoli z ciągłą modlitwą i prośbą do Boga: Ojczyznę racz nam wrócić, Panie!

Szkoły średnie zawodowe w Wilnie.

(Notatka informacyjna).

W uzupełnieniu notatki, dotyczącej gimnazjów polskich w Wilnie, podanej niedawno w «Dzien. Wil.» zamieszczamy obecnie informacje o średnich szkołach zawodowych w Wilnie.

Do średnich szkół zawodowych zaliczamy seminarja nauczycielskie i szkoły handlowe wieczorne.

Najdawniejszem Seminarjum nauczycielskiem w mieście naszym jest seminarjum p. A. Czarnowskiej, istniejące od roku 1905-go. Zakład ten mieści się przy ul. Gubernatorskiej 1, internat zaś funkcjonujący przy

seminarjum przy ul. Ś-to Jerskiej 23. Seminarjum posiada 4 kursy. W roku bieżącym funkcjonuje kurs 2-gi i 4-ty, a także w zawiązku (przy klasie V-tej gimnaz.) kurs 1-szy. Do seminarjum przyjmowane są uczennice z 4-ro klasowem wykształceniem gimnazjalnem. Obecnie seminarjum liczy 45 uczenic. Kieruje seminarjum p. A. Czarnowska przy pomocy E. Łyszczyńskiej. Opłata roczna wynosi 60 rb.

Drugiem z kolei seminarjum nauczycielskiem, popieranem przez katolickie Towarzystwo Szkoły polskiej, jest Seminarjum Nauczycielskie, zos-tające pod kierunkiem pani M. Jodkowej, Bernardyński zaułek 8.

Seminarjum przygotowuje nauczycielki do szkół ludowych. Obejmuje klasę wstępną i 3 kursa. Na 1-szy kurs przyjmują się uczennice posiadające wiadomości w zakresie 4 klas szkoły miejskiej. Egzamin wstępny jest wymagany.

Ostatni kurs 3-ci poświęcony prze-ważnie metodyce i praktyce nauczania w istniejącej przy Seminarjum wzorowej szkółce o trzech oddziałach.

Uczennice kończące Seminarjum otrzymują patent na nauczycielki ludowe po zdaniu ostatecznych egzaminów.

Seminarjum egzystuje od 1915 r. W r. b. liczy do 50 uczennic. W czerwcu b. r. opuściło Seminarjum ze świadectwem na nauczycielki ludowe uczennic 12. Opłata miesięczna za naukę wynosi 6 mk. Przy Seminarjum znajduje się Internat. Opłata miesięczna w Internacie wynosi 30 mk.

4-roklasowa Szkoła Handlowa wieczorna, mieszcząca się przy ul. Wileńskiej, 10 (wejście do sali «Sokoła», I piętro wprost) w lokalu 1-go gimnazjum męskiego, założona została w Styczniu r 1916 przez Stowarzyszenie Kupców i Przemysłowców chrześcijan oraz T-wo pracowników handlowych m. Wilna.

Nauka w szkole trwa 2 lata, po pół roku w każdej klasie. Początek roku szkolnego — w styczniu i sierpniu. Wykładane są przedmioty: Religja (kl. I i II), języki polski i niemiecki, historia, geografia ogólna i handlowa, arytmetyka ogólna i handlowa (we wszystkich 4-ch klasach), buchalterja, handlowość (w kl. II, III i IV) i korespondencja (w kl. III i IV). Nauki handlowe — w tym samym zakresie, jak i w gimnazjach Stow. Naucz. Pol.

Do szkoły przyjmowana jest młodzież płci obojga, w wieku przynajmniej lat 15.

Dla wstąpienia do kl. I-jej wymagana jest znajomość arytmetyki w zakresie dwóch klas szkoły średniej (do ulamków dziesiętnych włącznie) oraz umiejętność biegłego czytania i pisania bez błędów ortograficznych — po polsku.

W ostatnim półroczu funkcjonowały klasy II, III i IV do których uczęszczało 60 uczniów. Ukończyło dotychczas szkołę 3 komplety wychowawców: w czerwcu 1917—23, w grudniu 1917—9 i w czerwcu 1918—8.

W semestrze bieżącym (sierpień—grudzień 1918) mają być czynne klasy I, III i IV. Oprócz tego projektowane jest odbycie 5-cio miesięcznych kursów (wrzesień 1918—styczeń 1919 włącznie) buchalterji, arytmetyki handlowej, handlowości i korespondencji—sposobem wykładowym, dla osób, które życzyłyby w krótszym czasie i w bardziej skoncentrowanej formie—nabyć niezbędnych wiadomości handlowych, w tym samym zakresie, co i w szkole.

Z ukończenia szkoły i 5-ciomies. kursów — wydawane są świadectwa (po złożeniu egzaminów).

Opłata wynosi: za każdą klasę szkoły — 12 rb., za 5-ciomies. kursa — 100 rb.

Kierownikiem naukowym szkoły i kursów jest Jan Lachowicz.

Część administracyjna spoczywa na Radzie Opiekunczej, składającej się z pp.: A. Jaroszyńskiego, (preses), L. Renigiera (vice-pres.), B. Stadsienicza (skarbnik), K. Rutkiego, R. Rucińskiego i J. Lachowicza.

DOM Handlowy ul. Trocka 3.

„GOŁĘBIEWSKY”

otwarty codziennie od g. 8 r. do 8 w., a w niedz. i święta z dniem 1.IX. od 8-9 r. i 1-6 w.

poleca

Miód pszczel., Gukier, Herbatę, Kawę, Cykorję, Krochmal, Ryż, Ocet winny, Mydła toaletowe, Madere, Portwejn, Wina Węgierskie, Reńskie i Kościelne.

KINEMATOGRAF

„Helios”

Dziś zmiana obrazów!!

Szczegóły w afiszach i programach. Zmiana obrazów dwa razy w tygodniu: w środę i sobotę. Początek w soboty i święta o g. 1-ej, w dni powszednie o g. 4-ej pp. Koniec przedstawienia o g. 11-ej w. Karty wolnego wstępu są nieważne.

Wileńskij i S-to Jerskoj.

Tylko 3 dni: 31 sierpnia, 1 i 2 września.

Nowy program. Niebywała sensacja.

„ILLUZJA”

Wielka 60.

„WYKOLEJONY”

sensacyjny dramat życiowy w 6-ciu aktach. W głównej roli Fryderyk Żelnik. Rozkoszny czerkieski taniec. „Sztuczny zegar”, komedia.

„Minjatura”

S-to Jerska 7.

Zeby dać możność zobaczyć wszystkim, program ten będzie demonstrowany w 2-ch kinematografach jednocześnie—«Illuzji» i «Minjaturze».

KINEMATOGRAF

„R. Sztremer”

Dziś sensacja! Napisy po polsku. Dziś sensacja!

ŻYD WIECZNY TUŁACZ.

kolosalny obraz w 6 części. z prologiem i epilogiem, ilustrujący emigrację i życie żydów w Ameryce.

Wielka 74.

KINEMATOGRAF

„LUX”

Sensacja! Tylko 30, 31 sierpnia, 1 i 2 września. Śliczny, oryginalny program.

Sprawa Gouldena.

Wspaniała tragedia w 7 dużych częściach. Oddzielne części: 1) Szatan i żona, 2) Tragedja w afrykańskiej puszczy, 3) W niewoli u murzynów, 4) Niespodziana pomoc, 5) Ojciec, 6) Ucieczka z więzienia, 7) Niewinnie osądzony.

S-to Jerska Nr. 11.

Właściciel J. Krubica.

Prócz tego komedia i natura. Napisy po polsku.

Sala „Lutnia” (S-to Jerska Nr. 8). W sobotę, 31 sierpnia 1918 r. Benefis Władysława Kieszczyńskiego. „Gra serc”, komedia w 3 aktach S. Kiedrzyńskiego. Reżyserował W. Kieszczyński. Początek o godz. 8 m. 15 wiecz. Kasa czynna jest codziennie od g. 5—8 wiecz., w sali «Lutnia».

Magazyn ubrań męskich F. Popławskiego, Wielka 27, 1290 poleca ubrania gotowe i na obstatunek. Wykonanie staranne.

Sekcja opałowa przy kooperatywie „Solidarność” w Wilnie (Portowa № 6) podaje do wiadomości członków, że na drzewo opałowe, wykupione w całości do dn. 10 września r. b., cena pozostaje poprzednia 306,00 m. za sążeń sześć, po tym zaś terminie cena będzie podniesioną do 320 m. za sążeń. Sekcja Opałowa.

Związek zawodowy budowlany. SALA KLUBU ROBOTNICZEGO, Wronia 5. W sobotę, 31 sierpnia 1918 r. odbędzie się Muzykalno-Wokalno-Deklamacyjny Wieczór wedyng następującego programu: Muzyka: a) Kwartet pod kierunkiem p. Hurwicza. b) Orkiestra mandolinistów pod kierunkiem p. Gierulskiego. Śpiew, solo i duet wykonają: m-lle Zurer, m-lle Gordon i p. Borowski. Deklamacja: m-lle Szapiro, m-lle Franciekiewicz i p. Monachem. Początek o g. 7 i pół w. Dziś bilety sprzedają się w kasie.

Księgarnia J. Zapaśnik poleca następujące wydawnictwa: DEMSKA. Krótka gramatyka polska z ćwiczeniami — — — 50 f. KEPLER. Szkoła cierpienia — — — 2 m. 60 f. KIERSNOWSKI X. Dogmatyka katolicka, brosz. 2 m., w opr. 2 m. 20 f. MAKAREWICZ. Notatki z dziejów powszechnych, cz. I i II à 3 m. 60 f. PEDAGOGIKA. Podręcznik dla wychowawców i wychowawczyń — 90 f. PODRĘCZNIK ADORACYJNY, w opr. — — — 4 m. — f. PROCHASKA. Dzieje Witolda W. Księcia Litwy — — — 11 m. — f. Podręczniki szkolne nowe i używane. Skąpstwo jest wadą — Mądra oszczędność zaletą. Nowe i stare podeszwy skórzane, smarowane płynem „Rekord”, dają w noszeniu 300 procent oszczędności. Cena za flakon 2 m. 50 fen. 1227 I. Mazurkiewicz, Wilno, Dominikańska Nr. 11.

KTO CHCE wygodnie sprzedać towary, lub wyprodukowane i używane przedmioty, może skutecznie to za pomocą Biura Rekomendacyjno-Komisowego Ś to Jańska 22.

Doktor medycyny B. SZYRWINDT choroby skórne, weneryczne i syphilis (606—914). Przyjmuje od g. 10—1 i od 4—7. Wielka 39. 941

FABRYKA kapeluszy damskich B. Malk, Niemiecka 6, w podwórzu, egzystująca oddawna znów została otwartą. Wybór nowych fasonów. Stare kapelusze przerabiam podług nowych modeli. 1229

Koncertowe fortepiany i pianina pierwszorzędných fabryk, są do sprzedania. Wielka № 66, Szwarz. rk

OBIADY od 2-ch do 3-ch mk. 1285 Wielka 23—11, Gutowski.

Lokal zdalny na gimnazjum do wynajęcia. I Radzińska (daw. Aleksandr. bulwar) № 13, dawniej gimnazjum Kagana. Weimarn. 1277

Do pensjonatu J. Maciejewiczowej dla uczennic szkoły żeńskiej Stow. Nauz i Wychow., II S-to Jakóbska 10—2, przyjmują się nadal uczennice na stałe. 1242

Pana, który zapytywał w niedzielę w «Lutni» p. Al. Burhardta o mój adres, uprzejmie proszę zgłosić się na ul. Wilkomierska 1—5, do g. 6 w. Zofja Soroko. 1227

Zęby sztuczne, korony, podniebienia, wstawia Petrogradzki technik L. Minkier, Ludwisarska 4 (daw. Preobrażeńska) dom Kreingieła. Pilne reparacje w 4 godziny. Przerabiam źle dopasowane podniebienia. 1224 Mam dużo listów z podziękowaniem.

Kupuje książki stare, a także roczniki pism starych: «Tygodnika Ilustrow.», «Kłosów», «Wisły», «Biblioteki Warszawskiej», «Ateneum» i t. p. KSIĘGARNIA J. ZAPAŚNIK, ul. Dominikańska 4.

Szuwaks dostarcza na korzystnych warunkach Chemische Vertriebsgesellschaft EGLAU & Co. Karlsruhe (Baden).

Przyjmę uczni na mieszkanie z pełnym utrzymaniem. Sawicz 11—14, Zofja Kiewliczowa. 1223

Lekcje na skrzypcach wykł. b. nauczyciel szkoły muzycznej (ucz. prof. Anera). Tadeusz Zawadzki, Nadbrzeźna 16—9, zgłaszać się od 2—3 pp. i 6—7 w. 1232

Przyjmę uczni z wyższych klas na mieszkanie z całkowitem utrzymaniem. Mieszkanie z wszelkimi wygodami Zakretowa № 5-a m. 4, Romanowska. 1225

Podleśny z wieloletnią praktyką poszukuje posady. Kreis Olita, Dowgirdele, J. Ratajski. 1297

Poszukuję niańki z dobrymi rekomendacjami i dobrym polskim językiem. Zgłaszać się na Mostowa 3—3, Stabrowska. 1229

Dają lekcje franc. i niem. jęz. dla dorosłych wedyng met. wykładanej w przeciągu 30 lat na kursach W. Burhardta w Petersburgu. Zgłaszać się od 1—3 i od 6—9. W. Pohulanka 32—1, St. Burhardt. 1278

2 pokoje z umeblowaniem i elektrycznością do wynajęcia. I Portowa 23—23, Budrewicz. 1292

Do sprzedania 4 kozy. Dowiedzieć się w ochronie. Moniuszki 19, od g. 10—1, Rodziewiczówna. 1228

Kucharka, pokojowa i apteczkowa potrzebne na wieś. Zgłaszać się: Wronia 6—5, od g. 10 r., Umiasłowska. 1294

MEBLE miękkie, lustra, obrazy, dywany i różne inne rzeczy do sprzedania. Wilkomierska 1—7, Michałowski. 1264

Kupię rosyjskie «Ugołownoje Ułożenie» wyd. 1903 r., całkowicie i z komentarzami. Dominikańska 1, pokój № 106, Brzeski. 1265

Poszukuję jakiegokolwiek miejsca na wsi lub w mieście, znam się na szyciu, kuchni i gospodarstwie. Trocki trakt 78—4, Wyszomirska. 1222

Do wynajęcia dwa osobne pokoje z elektrycznością i osobnym wejściem. Kalwaryjska 9—14, Leszczyński. 1409

Do wynajęcia mieszkania w różnych cenach, można z ogrodami, przy ul. Antokolskiej w domach № 28, 29, 30 i 31. Dowiedzieć się w domu № 31 m. 1. Tamże 3 pokoje i kuchnia z elektrycznością. Mikosza. 1414

Introligator N. Aleksan drowicz, Katarska 11, przyjmuje roboty w zakresie fachu wchodzące.

DRUKARNIA Ks. A. RUTKOWSKIEGO WILNO, ul. Betanowska Nr. 7. Przyjmuje wszelkie obstatunki w zakresie drukarstwa wchodzące, jako to: Czasopiśmi, sprawozdania, broszury, ośniki, dzieła, syrkularze, adresy, stykiety, rachunki, kwitery, bilety wizytowe, koperty, tabele, blankiety, kieszonki i t. d. Wykończenie staranne. Ceny umiarkowane.